

**De fiscale autonomie van de gewesten
in de personenbelasting: wat is er
gebeurd met de uitvoering van de
zesde staatshervorming?**

**Deel 1: Mogelijkheden voor en
overzicht gebruik door de gewesten
vanuit een juridische invalshoek**

BIOF - Lunchdebat 5 maart 2018

**Prof. dr. Nicole Plets –
UAntwerpen/Antwerp Tax Academy**

Overzicht

1. Uitgangspunt: België als federale staat: een **proces**matig gebeuren
2. Verwerving van verschillende '**categorieën**' **fiscale bevoegdheden** door de gewesten
3. **Evolutie en aanwending** gewestelijke bevoegdheden t.a.v. de personenbelasting **voor de zesde staatshervorming**
4. De **gewestelijke aanvullende belasting op de personenbelasting sinds de zesde staatshervorming**: bevoegdheden en toepassingen

PM Uitgaven voor verwerving of het behouden van de eigen woning: zie deel 2: uiteenzetting prof. dr. Marc Bourgeois

1. Uitgangspunt: België als federale staat: een **procesmatig** gebeuren

- ❑ Art. 1 Grondwet
- ❑ 6 grote staatshervormingen (1970, 1980, 1988-89, 1993, 2001, **2012-2014**) + kleinere (tussen)stappen + toekomst???
- ❑ Bevoegdheden **gemeenschappen/gewesten** in bepaalde **beleidsdomeinen** (**materiële bevoegdheden**) vs. **financiering/fiscale bevoegdheden** → **ook t.a.v. de personenbelasting**
 - = door eigen organen (parlement, regering, administratie)
 - = via (**fiscale**) **decreten, ordonnanties** en besluiten
- ❑ Grondwettelijk Hof: (fiscale) bevoegdheidsconflicten (Bijz.Wet 6 januari 1989)
- ❑ Financiering/(fiscale) bevoegdheden **lokale besturen** door eigen organen via (belasting)reglementen → **aanvullende belastingen door gemeenten en agglomeratie(s) op de personenbelasting**

2. Verwerving verschillende 'categorieën' fiscale bevoegdheden door de gewesten

- ❑ **Autonome/eigen-rechtstreekse** fiscale bevoegdheid
 - ✓ **1980 (tweede staatshervorming)**
 - ✓ **Artikel 170, § 2 Grondwet**, in principe voor gemeenschappen en gewesten, met mogelijke federale beperkingen
 - ✓ Voorbeelden: milieubelastingen, belasting op leegstand en/of verwaarloosde bedrijfsruimten, op inrichtingen van toeristische logies, op parkeerplaatsen, op bankautomaten

- ❑ **Bijkomende/toegewezen** fiscale bevoegdheden in samenhang met de financiering van de deelstaten
 - ✓ Zie art. **175, 176 en 177 Grondwet**: basis voor regeling financiering deelstaten
 - ✓ **1980 (tweede staatshervorming)**: Gewone wet van 9 augustus 1980 tot hervorming der instellingen → 1988-**89 (derde staatshervorming)**: Bijzondere wet van 16 januari 1989 betreffende de financiering van de gemeenschappen en de gewesten (afgekort **Bijzondere Financieringswet of BFW**) zoals i.h.b. **gewijzigd in 1993, 2001 en 2014** bij de **vierde, vijfde en zesde staatshervorming**

2. Verwerving verschillende 'categorieën' fiscale bevoegdheden door de gewesten

- **Bijkomende/toegewezen** fiscale bevoegdheden in samenhang met de financiering van de deelstaten (vervolg)

✓ 3 'categorieën':

- 1) **Gewestelijke belastingen** = overdracht bevoegdheden van oorspronkelijk federale belastingen (limitatieve lijst, o.m. onroerende voorheffing, successierechten, bepaalde registratierechten, ...)
- 2) **Samengevoegde belastingen** = deel opbrengst + bevoegdheden voor **gewesten = (nu federale) personenbelasting**
- 3) **(Gedeelde belastingen)** = enkel deel opbrengst voor **gemeenschappen** = (o.m. naast btw) (nu federale) **personenbelasting**

3. Evolutie en aanwending **VOOR** de zesde staatshervorming

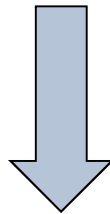
□ **Vooraf: personenbelasting =**

- ✓ 1 van de 4 **inkomsten**belastingen
- ✓ Treft totale (netto) inkomen rijksinwoners van 1 jaar → **inkomstenjaar - aanslagjaar**: vb. **inkomsten 2017 - aj. 2018**
- ✓ Subjectieve belasting
- ✓ Samentelling (globalisatie; echter afzonderlijk belastbare inkomsten) en samenvoeging (1 aanslag gehuwden/wettelijk samenwonenden, echter met decumul)
- ✓ **Progressieve tarieven**
- ✓ Principe van de voorheffingen (bedrijfsvoorheffing, voorafbetalingen, echter bevrijdende roerende voorheffing en gewestelijke onroerende voorheffing)
- ✓ In principe jaarlijkse indexering schalen en bedragen

3. Evolutie en aanwending VOOR de zesde staatshervorming

□ Evolutie

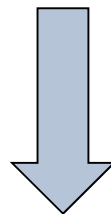
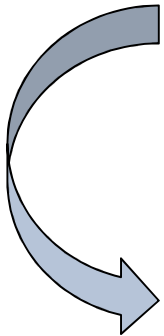
- ✓ Van oorspronkelijk **zuiver nationale/federale** belasting + aanvullende gemeente-/(later ook) agglomeratiebelasting
- ✓ **Over beperkte gewestelijke bevoegdheden** + aanvullende gemeente-/ agglomeratiebelasting
- ✓ Naar **federale personenbelasting** + **gewestelijke personenbelasting** + aanvullende belasting gemeenten/agglomeratie(s) op de totale personenbelasting
- ✓ Via de **tweede (1980)**, **derde (1988-89)**, **vijfde (2001)** en **zesde staatshervorming (2012-2014)**

3. Evolutie en aanwending VOOR de zesde staatshervorming

❑ Evolutie: Tweede staatshervorming (1980)

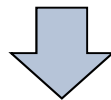
- ✓ Bevoegdheidsgrondslag: art 9-15 **Gewone Wet** Hervorming Instellingen
- ✓ (Eventueel) *ristorno's* van de opbrengst personenbelasting + **opcentiemen/kortingen op die *ristorno's*** voor de opgerichte gemeenschappen en gewesten
- ✓ Geen concrete toepassing door de deelstaten
- ✓ **Begrip opcentiemen**

3. Evolutie en aanwending VOOR de zesde staatshervorming

□ Evolutie: derde staatshervorming (1988-89)

- ✓ Bevoegdheidsgrondslag: **Bijzondere Financieringswet** (16 januari 1989)
- ✓ Toewijzing deel opbrengst (tezamen met btw) als gedeelde belasting voor de gemeenschappen
- ✓ Toewijzing deel opbrengst als **samengevoegde** belasting voor de **gewesten** met mogelijkheid tot:
 - **Gewestelijke opcentiemen en kortingen**
 - Federaal opgelegd max.% mogelijk ter vrijwaring van de zgn. 'economische en monetaire unie' (in Ministerraad overlegd KB na overleg gewesten; te bekrachtigen door federaal parlement)
- ✓ **1 toepassing: Vlaamse korting 2.500 BEF voor aj. 2001**
 - Zie Decreet 22 december 2000; opheffing: Decreet 21 december 2001

3. Evolutie en aanwending VOOR de zesde staatshervorming

□ Evolutie: vijfde staatshervorming (2001)

- ✓ Bevoegdheidsgrondslag: **Bijzondere Financieringswet** zoals daartoe gewijzigd bij Bijz.W. 13 juli 2001
 - ✓ **Uitbreiding bevoegheden + meer omkadering vf. 1-1-2002**
 - ✓ Gewestelijke algemene (%) **opcentiemen** en (forfaitaire of %) **kortingen**, al of niet gedifferentieerd per belastingschijf, van toepassing op alle personen die personenbelasting gelokaliseerd binnen het gewest verschuldigd zijn; kortingen beperkt tot toegewezen opbrengst aan het gewest
 - ✓ Gewestelijke algemene **belastingvermeerderingen** en - **verminderingen**, ev. per categorie belastingplichtigen maar conform het gelijkheidsbeginsel; **verband met de materiële bevoegdheden**; t.o.v. de **verschuldigde personenbelasting/NIET** van de belastbare grondslag
 - ✓ Met inhoudelijke en formele beperkingen:
 - Geen vermindering progressiviteit
 - Uitsluiten 'deloyale fiscale concurrentie'
 - Max. aan maatregelen 6,75% in gewest gelokaliseerde personenbelasting (vf. 1 januari 2004, ervoor 3,25%)
 - Geen impact op aanvullende gemeentebelasting
 - Federale dienst en procedure
 - Verplichte samenwerking/meldingen + voorafgaande controle door Rekenhof
- + Bijzondere termijn vernietigingsberoepen Grondwettelijk Hof

3. Evolutie en aanwending VOOR de zesde staatshervorming

□ Evolutie: vijfde staatshervorming: **toepassingen**

✓ **4** toepassingen i.h. Vlaamse Gewest en **1** toepassing i.h. Waalse Gewest

✓ **Vlaams Gewest**

1) Belasting'krediet' voor risicokapitaal = inschrijving op aandelen of rechten van deelneming in zgn. **ARKimedesfondsen: vf. 14 januari 2005 tot 27 november 2011**

- Zie Art. 31 en 37 Decreet 19 december 2003 + Art. 39-40 en 44 Besluit 3 december 2004; opheffing: Art. 18 Decreet 9 november 2011 vf. 27 november 2011

2) Forfaitaire vermindering voor **belastingplichtigen met bepaald (min./max.) activiteitsinkomen: aanslagjaren 2008 t/m 2011**

- Zie Decreet 30 juni 2006

3) Jaarlijkse + eenmalige belastingvermindering (oorspronkelijk, met deels terugbetaling) stimuleren risicokapitaal in kmo's = kredietverlening i.h.r. **Winwinlening vf. 1 september 2006**

- Zie Art. 8, 9 en 10 Decreet 19 mei 2006 + Besluit 20 juli 2006

4) Belastingvermindering voor **renovatieovereenkomsten: vf. 1 september 2009**

- Zie Art. 3.1.3 t/m 3.1.9 en 7.5.1. Decreet Grond- en Pandenbeleid 19 juni 2009 + Besluit 19 juni 2009

✓ **Waals Gewest**

1) Belastingvermindering aandelen/obligaties '**Caisse d'Investissement de la Wallonie'**: **vf. 4 mei 2009 met concrete toepassing t/m aj. 2013**

- Zie Decreet 3 april 2009 + Besluit 23 april 2009

4. De gewestelijke aanvullende belasting op de personenbelasting sinds de zesde staatshervorming

❑ Krachtlijnen Zesde staatshervorming

✓ Voor de gewesten:

- **Homogene bevoegdheidspaketten**
- **Fiscale autonomie en responsabilisering**
- Ondersteund door algemeen normatief kader (werkt ook door naar de personenbelasting)
- Symmetrisch: idem voor de drie gewesten
- Behoud "gewestelijke belastingen" Bijzondere Financieringswet
- **Via uitdieping bevoegdheden t.a.v. de personenbelasting: uitgewerkt systeem van gewestelijke aanvullende belasting op de personenbelasting = zgn. uitgebreid opcentiemenmodel + exclusieve bevoegdheid voor bepaalde fiscale uitgaven**

✓ En verder:

- Geen fiscale bevoegdheden voor de gemeenschappen
- Behoud bevoegdheid aanvullende belastingen op de personenbelasting voor gemeenten en agglomeratie(s), doch op de totale belasting (d.i. federale + gewestelijke personenbelasting)

4. De gewestelijke aanvullende belasting op de personenbelasting sinds de zesde staatshervorming

- ❑ **Zesde staatshervorming personenbelasting fiscaal**
- ✓ Bevoegdheidsgrondslag: Bijzondere Financieringswet daartoe gewijzigd bij Bijzondere Wet 6 januari 2014: **i.h.b. door invoering van een nieuwe titel III/1 : Gewestelijke aanvullende belasting op de personenbelasting**
 - + WIB 1992/KB WIB 1992 zoals aangepast n.a.v. zesde staatshervorming
 - + zie ook Omzendbrief AAFisc nr. 29/2014 van 7 juli 2014
- ✓ Vanaf 1 juli 2014 met toepassing **vanaf aj. 2015** (Art. 82 § 2 Bijzondere Wet 6 januari 2014)
- ✓ Bevoegd gewest = **fiscale woonplaats bpl. op 1 januari aj.** (Art. 5/1, § 2 BFW)
- ✓ **3 elementen** gewestelijke 'autonomie' t.a.v. de personenbelasting:
 - 1) Financiering: ontvangsten hieruit**
 - 2) Gewestelijke aanvullende belasting o.v.v. facultatief (uitgebreid) opcentiemenstelsel**
 - 3) Exclusieve bevoegdheden voor bepaalde fiscale uitgaven**

4. De gewestelijke aanvullende belasting op de personenbelasting sinds de zesde staatshervorming

1) Financiële middelen uit nieuwe fiscale autonomie

- ✓ Autonomiegedeelte: bepaald door toepassing **autonomiefactor** op de **belasting staat, geeft gereduceerde belasting staat, waarop gewestelijke opcentiemen** (zie schema als bijlage 1)
- ✓ **Autonomiefactor:**
 - **Voorlopig vertrekpunt** voor **aj. 2015-2016-2017: 25,990%** → belasting staat van **100** geeft dan als gereduceerde belasting staat **74,01**
 - **Vanaf aj. 2018: definitieve autonomiefactor + herberekening voorlopige autonomiefactor :**
 - Formule in art. 5/2, § 1, lid 3, 4 en 5 BFW (in Ministerraad overlegd KB na overleg gewestregeringen op basis verslag Rekenhof)
 - = **24,957%** (KB 19 december 2017, BS 22 december 2017, err. BS 15 januari 2018)
 - Zie Verslag Rekenhof 19 december 2017 voor impact op Vlaamse overheid

4. De gewestelijke aanvullende belasting op de personenbelasting sinds de zesde staatshervorming

2) Gewestelijke aanvullende belasting o.v.v. **facultatief (uitgebreid) opcentiemenstelsel**

✓ **Gewestelijke opcentiemen**

- Gewesten bepalen **tarief** opcentiemen **zelf**, wel **proportioneel**, al of niet gedifferentieerd per **gewestelijke** belastingschijf (wel beperkingen)
- Toegepast op de **gereduceerde belasting staat**
 - **Voorlopig vertrekpunt ajn. 2015-2016-2017: 35,117 %**
 - **Formule zolang gewesten opcentiemen niet zelf vaststellen: $\frac{\text{autonomiefactor}}{1-\text{autonomiefactor}}$ → uitgedrukt in %** (Art. 81quater, lid 1, 2° BFW)

4. De gewestelijke aanvullende belasting op de personenbelasting sinds de zesde staatshervorming

2) Gewestelijke aanvullende belasting o.v.v. facultatief (uitgebreid) opcentiemenstelsel

✓ Gewestelijke opcentiemen (vervolg)

○ Brussels Hoofdstedelijk Gewest

- **Bevestiging tarief 35,117% vf. aj. 2015** (Art. 1-3 Ordonnantie 15 december 2014 en art. 4 Ordonnantie 15 december 2014)
- In het kader van de Brusselse fiscale hervorming: **wijziging berekeningsformule opcentiemen vf. aj. 2018** (Art. 1-3 Ordonnantie 15 december 2014 zoals gewijzigd door art. 31-32 j° 45 Ordonnantie 12 december 2016)
→ **$[100 / (100 - \text{autonomiefactor})] \times [(99,5 - (100 - \text{autonomiefactor})] = 32,591 \%$**

○ Vlaams Gewest: geen aanpassing

○ Waals Gewest

- **Bevestiging** tarief **35,117% vf. aj. 2015** (Art. 132 en 133 Programmadecreet 12 december 2014)
- **Wijziging** tarief in **33,257% vf. 1 januari 2018** = bevestiging formule op basis nieuwe autonomiefactor (Art. 33-34 en 39 Decreet 13 december 2017)

4. De gewestelijke aanvullende belasting op de personenbelasting

2) Gewestelijke aanvullende belasting o.v.v. facultatief (uitgebreid) opcentiemenstelsel

- ✓ **Naast de gewestelijke opcentiemen**

- ✓ **Gewestelijke belastingvermeerderingen, kortingen en belastingverminderingen**
 - Kortingen: forfaitair (vast bedrag) + voor alle personen personenbelasting verschuldigd in het gewest
 - Belastingverminderingen: proportioneel of forfaitair + band met gewestelijke materiële bevoegdheden
 - Belastingvermeerderingen: proportioneel + band met gewestelijke materiële bevoegdheden
 - Resultaat: **opcentiemen + belastingvermeerderingen – kortingen en belastingverminderingen = gewestelijke personenbelasting** (ev. na verrekening saldo)

- ✓ **Daarenboven terugbetaalbare belastingkredieten op de totale personenbelasting** (d.i. federale + gewestelijke personenbelasting)
 - Proportioneel of forfaitair + band met gewestelijke materiële bevoegdheden

4. De gewestelijke aanvullende belasting op de personenbelasting sinds de zesde staatshervorming

2) Gewestelijke aanvullende belasting o.v.v. **facultatief (uitgebreid) opcentiemenstelsel**

✓ Volgende voor de zesde staatshervorming **bestaande** gewestelijke ingrepen bleven (desgevallend aangepast aan de nieuwe bevoegdheidsomschrijving) **behouden vf. aj. 2015**

- **Vlaams Gewest**

- **Belastingvermindering voor renovatieovereenkomsten:**

- Zie Art. 3.1.3 t/m 3.1.9 en 7.5.1. Decreet grond- en pandenbeleid 19 juni 2009, zoals aan de nieuwe bep. BFW aangepast door art. 62 en 108 Decreet 19 december 2014 met ingang van aj. 2015 + Besluit 19 juni 2009; zie art. 3.1.8, § 5 Decreet grond- en pandenbeleid j° art. 178, § 2, lid 2, 1° BFW.

- **Jaarlijks + eenmalige belastingkrediet i.h.r. Win-winlening**

= omzetting ingevolge zesde staatshervorming van oorspronkelijke belastingvermindering met deels terugbetaling en aanpassing aan gewijzigde bepalingen Bijzondere Financieringswet

- Zie Art. 8, 9 en 10 Decreet 19 mei 2006 zoals daartoe vf. 1 januari 2014 gewijzigd bij Decreet 19 december 2014 + Besluit 20 juli 2006 zoals gewijzigd; aanrekening: zie art. 304, § 2, lid 1 WIB 1992

4. De gewestelijke aanvullende belasting op de personenbelasting sinds de zesde staatshervorming

2) Gewestelijke aanvullende belasting o.v.v. **facultatief (uitgebreid) opcentiemenstelsel**

✓ **Nieuwe** kortingen, belastingverminderingen, belastingvermeerderingen, belastingkredieten ?

- **Waals Gewest**

- **Vf. 30 september 2016 belastingkrediet lening 'Coup de pouce'**
- Zie Decreet 28 april 2016 + Besluit 22 september 2016; inwerkingtreding: 30 september 2016, vastgesteld door art. 9 Besluit; zie ook FAQ 6 april 2017

4. De gewestelijke aanvullende belasting op de personenbelasting sinds de zesde staatshervorming

3) **Exclusieve** gewestelijke bevoegdheden voor bepaalde 'fiscale uitgaven'

- ✓ Omwille band met de **materiële** bevoegdheden van de gewesten
- ✓ Concreet voor **belastingverminderingen en -kredieten** m.b.t.:
 - 1) Uitgaven voor *verwerving of het behouden* van de **eigen** woning
 - 2) Uitgaven ter **beveiliging van woningen tegen inbraak of brand**
 - 3) Uitgaven voor **onderhoud en restauratie van beschermde monumenten en landschappen**
 - 4) Uitgaven betaald voor prestaties in kader **PWA** of betaald met **dienstencheques** (niet sociale dienstencheques)
 - 5) Energiebesparende uitgaven in een woning**, uitgez. intresten leningovereenkomsten art. 2 economische herstellwet 27 maart 2009 - uitgaven voor **dakisolatie**
 - 6) Uitgaven voor vernieuwing van woningen gelegen in een zone voor **positief grootstedelijk beleid**
 - 7) Uitgaven gedaan voor vernieuwing van **tegen een redelijke huurprijs in huur gegeven woningen**

4. De gewestelijke aanvullende belasting op de personenbelasting sinds de zesde staatshervorming

3) **Exclusieve** gewestelijke bevoegdheden voor bepaalde 'fiscale uitgaven'

- ✓ **OPGELET = bestaande federale belastingverminderingen op ogenblik bevoegdheidsoverdracht worden zonder regelgevend ingrijpen van de gewesten verder toegepast als gewestelijke belastingverminderingen en -kredieten**
 - Art. 81quater, 2° Bijzondere Financieringswet: *"de gewestelijke belastingverminderingen en -kredieten met betrekking tot de in artikel 5/5, § 4, bedoelde uitgaven zijn de verminderingen en kredieten zoals ze zijn opgenomen in de op 30 juni 2014 bestaande fiscale wetgeving"*

4. De gewestelijke aanvullende belasting op de personenbelasting sinds de zesde staatshervorming

3) **Exclusieve** gewestelijke bevoegdheden voor bepaalde 'fiscale uitgaven'

- ✓ Uitgaven voor *verwerving of het behouden* van de **eigen woning**
 - Definitie 'eigen woning': opgenomen in **art. 5/5, § 4, lid 2-8 BFW** en nieuw art. 2, § 1, 15° WIB 1992, cf. voorheen art. 12, § 3 WIB 1992
 - Belastingvermindering: art. 145/37 e.v. WIB 1992

- ✓ Zie deel 2: uiteenzetting door prof. dr. Marc Bourgeois

4. De gewestelijke aanvullende belasting op de personenbelasting sinds de zesde staatshervorming

3) **Exclusieve** gewestelijke bevoegdheden voor bepaalde 'fiscale uitgaven'

- ✓ **Belastingverminderingen en -kredieten** m.b.t. uitgaven ter **beveiliging** van **woningen tegen inbraak of brand** (art. 145/31 WIB 1992 + art. 63/15 t/m 63/18 KB/WIB 1992)
 - **Brussels Hoofdstedelijk Gewest**
 - Als Brusselse gewestelijke belastingvermindering toegepast voor ajn. 2015 en 2016
 - In het kader van de Brusselse fiscale hervorming **opgeheven vf. aj. 2017**
 - **Vlaams Gewest**
 - Als Vlaamse gewestelijke belastingvermindering enkel toegepast voor aj. 2015
 - **Opgeheven** om budgettaire redenen voor uitgaven **vf. 1 januari 2015**
 - **Waals Gewest**
 - Als Waalse gewestelijke belastingvermindering enkel toegepast voor aj. 2015
 - **Opgeheven vf. aj. 2016**

4. De gewestelijke aanvullende belasting op de personenbelasting sinds de zesde staatshervorming

3) **Exclusieve** gewestelijke bevoegdheden voor bepaalde 'fiscale uitgaven'

- ✓ Uitgaven voor **onderhoud en restauratie van beschermde monumenten en landschappen** (art. 145/36 WIB 1992 + art. 63/18/9 KB/WIB 1992)
 - **Brussels Hoofdstedelijk Gewest**
 - In het kader van de Brusselse fiscale hervorming **opgeheven vf. aj. 2017**
 - **Vlaams en Waals Gewest**
 - Verder toegepast als gewestelijke belastingvermindering vf. aj. 2015

4. De gewestelijke aanvullende belasting op de personenbelasting sinds de zesde staatshervorming

3) **Exclusieve** gewestelijke bevoegdheden voor bepaalde 'fiscale uitgaven'

- ✓ Uitgaven betaald voor prestaties in kader **PWA** of betaald met **dienstencheques** (niet sociale dienstencheques) (art. 145/21 – 145/23 WIB 1992 + art. 63/10 KB/WIB 1992)
- ✓ 3 Gewesten: **vf. aj. 2015 gewestelijke belastingvermindering** + saldo onder bep. voorwaarden **terugbetaalbaar gewestelijk belastingkrediet**
 - **Brussels Hoofdstedelijk Gewest**
 - Tariefwijziging **vf. aj. 2017: 15% i.p.v. 30 %**
 - **Inkomstenplafond i.v.m. belastingkrediet dienstencheques opgeheven vf. aj. 2018**
 - Zie ook Circ. nr. 2017/22, 19 april 2017
 - **Vlaams Gewest**
 - **Vf. 1 januari 2018: PWA vervangen door het 'wijk-werken' (cheques)**
 - **Waals Gewest**
 - **Vf. 1 januari 2015 vermindering max.bedrag dienstencheques recht op vermindering**
 - **Berekening op basis aantal cheques**

4. De gewestelijke aanvullende belasting op de personenbelasting sinds de zesde staatshervorming

3) **Exclusieve** gewestelijke bevoegdheden voor bepaalde 'fiscale uitgaven'

- ✓ **Energiebesparende uitgaven in een woning** (art. 145/24, § 2 WIB 1992): opgeheven regeling met uitdovende federale belastingvermindering
- ✓ **Uitgez. intresten** leningovereenkomsten art. 2 economische herstelwet 27 maart 2009 (**groene leningen**) (art. 145/24, § 3 WIB 1992) = **blijft federale** bevoegdheid
- ✓ Energiezuinige woningen (oud art. 145/24, § 2 WIB 1992 j° art. 535, lid 1 WIB 1992): opgeheven regeling met uitdovende federale belastingvermindering
- ✓ **Vf. aj. 2015 enkel nog uitgaven voor dakisolatie** (art. 145/47 WIB 1992 + art. 63/18/15 KB/WIB 1992) en **als gewestelijke belastingvermindering**
 - **Brussels Hoofdstedelijk Gewest**
 - In het kader van de Brusselse fiscale hervorming **opgeheven vf. aj. 2017**
 - **Vlaams Gewest**
 - **Opgeheven vf. aj. 2018 met overgangsregeling: uitgaven betaald uiterlijk 31 december 2017 en overeenkomst + voorschot uiterlijk 31 december 2016**
 - **Waals Gewest**: ongewijzigde toepassing
 - Zie over de toepassing in de verschillende gewesten ook: FAQ FOD Financiën van 18 december 2017

4. De gewestelijke aanvullende belasting op de personenbelasting sinds de zesde staatshervorming

3) **Exclusieve** gewestelijke bevoegdheden voor bepaalde 'fiscale uitgaven'

- ✓ Uitgaven voor vernieuwing van **woningen gelegen in een zone voor positief grootstedelijk beleid** (art. 145/25 WIB 1992 + art. 63/12 KB/WIB 1992)
- ✓ In principe **vf. aj. 2015** van toepassing als **gewestelijke belastingvermindering**, doch **de facto niet** meer verleend omdat zones positief grootstedelijk beleid enkel gelden voor de kalenderjaren 2003 t/m 2011 (nog federaal gedefinieerd: zie KB 4 juni 2003 + KB 18 december 2009) – geen zones vastgelegd door de gewesten
 - **Brussels Hoofdstedelijk Gewest**
 - In het kader van de Brusselse fiscale hervorming **opgeheven vf. aj. 2017**
 - **Vlaams + Waals Gewest:** zie hiervoor, geen concete toepassing

4. De gewestelijke aanvullende belasting op de personenbelasting sinds de zesde staatshervorming

3) **Exclusieve** gewestelijke bevoegdheden voor bepaalde 'fiscale uitgaven'

- ✓ Uitgaven gedaan voor vernieuwing van tegen een **redelijke huurprijs in huur gegeven woningen** (art. 145/30 WIB 1992 + art. 63/14 KB/WIB 1992)
 - **Brussels Hoofdstedelijk Gewest**
 - In het kader van de Brusselse fiscale hervorming **opgeheven vf. aj. 2017**
 - **Met verdere gewestelijke belastingvermindering voor resterende duur van 9-jarige periode voor uitgaven voor 1 januari 2016**
 - **Vlaams + Waals Gewest**
 - Nog steeds **ongewijzigd** van toepassing vf. aj. 2015 als gewestelijke belastingvermindering

4. De gewestelijke aanvullende belasting op de personenbelasting sinds de zesde staatshervorming

Bijlage 1 : Schema berekening (*Parl.St.* Kamer 2012-2013, Doc 53, nr. 2974/001, 93)

Bijlage 1_NL		Model uitgebreide opcentiemen
 Samenstelling van het belastbaar inkomen		
Netto onroerend inkomen		
+ netto inkomen uit roerende goederen en kapitalen		
+ netto beroepsinkomen		
+ netto divers inkomen		
- aftrek van het netto inkomen: onderhoudsgelden ¹		
= belastbaar inkomen (gezamenlijk BI + afzonderlijk BI)		
 Berekening van de belasting		
belasting op de afzonderlijk belaste inkomsten	basisbelasting volgens tariefschaal op GBI	
	- belasting op de belastingvrije sommen	
	= om te slane belasting	
	- belastingvermindering pensioenen en vervangingsinkomsten	
	- belastingvermindering buitenlandse inkomsten	
	= hoofdsom	
↗ samenvoeging van de belasting op de afzonderlijk belaste inkomsten ↘ en de hoofdsom op de gezamenlijk belaste inkomsten		
belasting op interesten, dividenden, royalty's, loten van effecten van leningen en als diverse inkomsten belaste meerwaarden op effecten en waarden	belasting op de andere inkomsten	gewestelijke opcentiemen op gereduceerde belasting staat + gewestelijke belastingvermeerderingen - gewestelijke forfaitaire kortingen - gewestelijke belastingverminderingen
	= belasting staat	
	- (belasting staat * autonomiefactor)	
	= gereduceerde belasting staat	
	- andere federale belastingverminderingen	
Saldo; indien = 0 eventueel nog te verminderen met niet verrekenbare deel van federale belastingverminderingen dat kan worden aangerekend op positieve saldo van gewest.		Saldo; indien = 0 eventueel nog te verminderen met niet verrekenbare deel van gewestelijke kortingen en verminderingen dat kan worden aangerekend op positieve saldo van federaal.
= federale personenbelasting (kan negatief zijn)		= gewestelijke personenbelasting (kan negatief zijn)
= totale belasting (kan nooit negatief zijn)		
+ federale belastingvermeerderingen		
- federale verrekenbare niet terugbetaalbare bestanddelen		
- federale en gewestelijke terugbetaalbare belastingkredieten		
- federale verrekenbare en terugbetaalbare bestanddelen		
+ opcentiemen gemeente en agglomeratie op de "totale belasting"		
= verschuldigde of terug te storten belasting		

¹ De andere vroegere aftrekken zijn ofwel federale verminderingen geworden (giften, kinderopvang, huisbediende) die in mindering komen van de gereduceerde belasting staat of gewestelijke verminderingen (woonbonus –nog om te zetten in een vermindering op 20-1-2013-, en monumenten en landschappen) die in mindering komen van de gewestelijke opcentiemen

4. De gewestelijke aanvullende belasting op de personenbelasting sinds de zesde staatshervorming

Bijlage 2: Verhouding bevoegdheden federale staat en lokale besturen

- ❑ Blijven **federale** bevoegdheden:
 - ✓ De belastingplichtige
 - ✓ De belastbare grondslag van de personenbelasting (4 categorieën en het totale belastbare inkomen)
 - ✓ Dividenden, interesten, royalty's, loten van effecten van leningen en meerwaarden op aandelen en roerende waarden en titels (art. 17, § 1 1°-3° en 90, lid 1, 1° (meerwaarden roerende titels en waarden, niet aandelen) 6°, 9° en 13° WIB 1992) = zgn. roerende inkomstenbox
 - ✓ Verminderingen voor gezinslasten
 - ✓ Progressiviteit
 - ✓ Roerende voorheffing, bedrijfsvoorheffing
 - ✓ Dienst van de personenbelasting (1 aangifteformulier)
 - ✓ Onderhoudsgelden als enige aftrek van het totale netto inkomen; doch uitgez. excl. gewestelijke belastingverminderingen, wel onbeperkt federale belastingverminderingen (maar niet van de basisbelasting)
- ❑ Geen afbreuk aan bevoegdheid aanvullende **gemeente- en agglomeratiebelasting**, MAAR wel berekend op de **totale belasting** → gevolg: impact gewestelijke maatregelen)

4. De gewestelijke aanvullende belasting op de personenbelasting sinds de zesde staatshervorming

Bijlage 3: Verdere beperkingen aan de gewestelijke 'autonomie'

→ afschaffing 6,75 %- regel, doch niet onbeperkt

□ Inhoudelijk

- ✓ Bij gedifferentieerde opcentiemen: tarief afzonderlijke belastbare inkomsten= uniek en eenvormig, d.i. 1 opcentiementarief + minimumgrens
- ✓ Respect progressiviteit ≠ vermindering (zekere tolerantie bij gedifferentieerde opcentiemen)
- ✓ Respect voor het **algemeen normatief kader** art. 1ter Bijzondere Financieringswet i.h.b. deloyale fiscale concurrentie

□ Procedureverplichtingen

- ✓ Voorafgaand advies over de technische uitvoerbaarheid aan federale regering en e.a. gewestregeringen (incl. amendementen) + overlegprocedure
- ✓ Voorafgaand advies aan Rekenhof (deloyale fiscale concurrentie→ progressiviteit) (incl. amendementen): vereiste van voorlegging van cijfermatig onderbouwde ontwerpen en voorstellen (+ ook jaarlijks rapport door het Rekenhof)
- ✓ Voorafgaandelijke mededeling van aangenomen gewestelijke ingrepen aan federale regering e.a. gewestregeringen

4. De gewestelijke aanvullende belasting op de personenbelasting sinds de zesde staatshervorming

Bijlage 4: Territoriale bevoegdheid van de gewesten

- ❑ **Fiscale woonplaats op 1 januari van het aanslagjaar**
- ❑ Slechts **1** fiscale woonplaats per belastbaar tijdperk
- ❑ Geen bevoegdheid van de gewesten
- ❑ Onder federale controle
- ❑ Gehuwden/wettelijke samenwonenden: **plaats vestiging gezin**
 - ✓ Bijzonderheid: jaar van feitelijke scheiding (nog gezamenlijke aanslag) = algemene regel, tenzij ieder in verschillend gewest op 1/1/aanslagjaar, dan gewest laatste echtelijke verblijfplaats
- ❑ Voorbeelden
 1. Jan en Mia zijn al 10 jaar gehuwd en wonen in Lier. Op 23 december 2016 verhuizen zij naar Dinant. Op 1 januari 2017 wonen zij in het Waalse Gewest, dus Waalse gewestelijke aanvullende belasting op de personenbelasting is van toepassing voor inkomsten 2016, aanslagjaar 2017.
 2. Jan en Mia zijn feitelijk gescheiden in de loop van 2016. Mia blijft te Lier wonen en Jan verhuist naar Dinant. Laatste echtelijke verblijfplaats in het Vlaamse Gewest (Lier), dus Vlaamse gewestelijke aanvullende belasting op de personenbelasting voor inkomsten 2016, aanslagjaar 2017

4. De gewestelijke aanvullende belasting op de personenbelasting sinds de zesde staatshervorming

Bijlage 5: Respect progressiviteitsregel (zie verder voorbeeld)

- ❑ Regel 1: **progressiviteit** cf. bestaand evaluatiemodel Rekenhof
- ❑ Regel 2: bij gedifferentieerde opcentiemen per belastingschijf:
 - a) 90 % regel:** het gewestelijk opcentiementarief op een belastingschijf mag niet lager zijn dan 90% van het hoogste gewestelijk opcentiementarief van alle lagere belastingschijven
 - b) 1.000 EUR regel:** het belastingvoordeel per belastingplichtige ingevolge voornoemde afwijking op de progressiviteit mag niet meer dan 1.000 EUR bedragen
- ❑ Afwijking: belastingvermindering eigen woning contracten afgesloten voor 1 januari 2015

4. De gewestelijke aanvullende belasting op de personenbelasting sinds de zesde staatshervorming

Bijlage 6: Voorbeeld gedifferentieerde opcentiemen (Parl.St. Kamer 2012-2013, Doc 53, n,r. 2974/001, 199)

VOORBEELD 4 -
EXEMPLE 4

belastingsschijf	opcentiemen gewest	gewogen gemiddelde (1)	90 %-regel		herstel progressiviteit	1.000 euro-regel
tranche d'impôt	centimes additionnels région	moyen pondéré (1)	règle de 90 %		progressivité rétablie	règle de 1.000 euro
0 tot/à 10.000	34	34,00	30,60		34	
10.000 tot/à 50.000	32	32,40	28,80	(2)	34	
50.000 tot/à 100.000	33	32,70	29,70		34	< 1.000; = ok (3)
+ 100.000	36		32,40		36	

(1)

gewogen gemiddelde van de vorige schijven: het basisprincipe van de progressiviteit is niet voldaan in schijf 2 en 3
moyen pondéré des tranches précédentes: le principe de base de la progressivité n'est pas respecté dans la 2ième et 3ième tranche

(2)

De 32 en 33 opcentiemen voldoen aan de regel van de 90 % want 34 (schijf 1) x 90 % = minimaal 30,60
Le 32 et le 33 centimes additionnels répondent au critère de 90 %, car 34 (tranche 1) x 90% = 30,60 au minimum

(3)

Vershil in belastingsschijf 2: 40.000 x 75 % x (34 - 32)%	600	
Différence dans la tranche d'impôt 2: 40.000 x 75 % x (34 - 32)%		
Vershil in belastingsschijf 3: 50.000 x 75 % x (34 - 33) %	375	
Différence dans la tranche d'impôt 2 : 50.000 x 75 % x (34 - 33) %		
Totaal / Total	975	< 1.000; = ok

deze tariefschaal is OK
ce tarif est OK

Bronnenmateriaal (selectie)

□ **Rechtsleer**

- ✓ B. BAYENET, M. BOURGEOIS et D. DARTE, *Les finances et l'autonomie fiscale des entités fédérées après la sixième réforme de l'Etat. Précis des nouvelles règles de financement des Communautés et des Régions*, Bruxelles, Larcier, 2017, 993 p.
- ✓ B. PEETERS en N. PLETS, ' Fiscale aspecten van de zesde staatshervorming: nieuwe perspectieven voor de gewesten eens de gordiaanse bevoegdheidsknoop is ontward', *AFT* 2014, afl. 4, 5-44.

□ **Tijdschriften**

- ✓ *Revue de Fiscalité Régionale et Locale (RFRL)*
- ✓ *Lokale & regionale belastingen + jaarboeken (LRB)*
- ✓ *Tijdschrift voor regionale fiscaliteit (TRF)*